

.herkenning uit de droom.

bolwerk

Kungsholm

*Het geschenk
voor groot en klein*

NATUREL RUNDLEDER

maat 27-31   fl 11,50

maat 32-35   fl 13,50

maat 36-40   fl 16,50

maat 41-50   fl 17,50

zwart en rood leder fl 2,-
duurder

Zwarjes van 1883

UTRECHTSESTR. 123-125 TEL 34056-32848 A'DAM.

je dit bolwerk in handen krijgt, zal je iets opvallen, of liever je mist iets. Je bladert het nog eens door en dan weet je het de tekeningen van paul boyer.

Natuurlijk zijn er nog twee tekenaars, dus nog tekeningen, maar die bepaalde koppen, letters, figuren van hem ontbreken.

Een zware klap dus voor bolwerk dat paul er vanwege zijn studie mee opgehouden is. Een loffelijk streven maar jammer voor ons blad.

Wij hopen dat we paul volgend jaar, als de omstandigheden verbeterd zijn, weer terug zullen zien bij de redactie.

ΒΟΛΕΡΚ

redactie:

geertrui bosscher
almar deerenberg
paul gravemaker

illustratie

rik lina
huub scheeres

verzending buiten het lyceum:

ineke uffink

3e jaargang

nummer 7

SCHOOLBLAD van het

PIUS X^m LYCEUM - Jan tooropstraat 27 a'dam-west

Hier het vervolg van het

recht op de manaf

verslag van pater G. Boonekamp
uit bolwerk nr. vier.

Carissime

Java, viermaal Nederland, mag je noemen land van zon, vulkaan, muskiet. Slapen moet je inderdaad onder een muskietennet; ze zoemen rond het net om er in te kunnen, je bloed op te zuigen en je de malariabacil als dank terug te geven. Malaria is de meest gevreesde ziekte voor een missionaris op Java. Ik lag eens 10 dagen met malaria op bed, moederziel alleen, ver in een dessa en voelde me doodziek. Dank zij kinine knapte ik toen weer op.

Vulkanen die roken en grommen vind je nergens zoveel als op Java. Ik stond eens voor zonsopgang aan de rand van een krater, de Bromo, in de rode gloed van het laaiende vuur. Golven vloeiend vuur spoten op uit bronnen in de wijde bodem en schoten iets verder weer de grond in; een geloei als een orkaan.

Het liefelijk zonnetje noemt men daar de 'koperen ploert'. Dat is niet vriendelijk, maar de vochtige hitte maakt werk en leven dubbel zwaar; je drinkt liters vocht

per dag, en moet elke dag baden en verschonen. We lopen in het wit; zwart houdt zonnewarmte vast. Lopen doen we weinig, tenzij in de bergen; op het heetst van de dag is er na tien minuten lopen praktisch geen draad meer droog aan je kleren. Vervoer per motorfiets of per jeep, die je door elke modderpoel wegtrekt.

Een vreemde gewaarwording als enige blanke tussen een half miljoen bruinen. Enorm veel bekijks, zo iets als wanneer op straat voor jullie school een aangeklede de baviaan zou wandelen met een Lucky Strike in zijn bek. Maar bijten doen ze niet. De Javanen zijn misschien het meest geduldige en vredelievende volk ter wereld, anders was er al lang een revolutie uitgebarsten, want sinds de Hollanders weg zijn worden ze met de dag armer. Velen hebben geen hemd meer aan het lijf, terwijl er ambtenaren zijn die door omkoperij en corruptie schatrijk worden. En toch hebben ze nog de energie om Katholiek te worden; bij duizenden per jaar.

Graag een gebedje voor die arme sloebers. Een wonderlijk volk.
Tot een volgende keer.

pater g Boonekamp

In de Amsterdamse studentenbioscoop Kriterion draait nu (7 april) voor de 15e week de Duitse film „Wir Wunderkinder“.

Deze film laat het leven zien van twee Duitse jongens van af de tijd van „der Kaiser“ tot tot die van het 'Wirtschaftswunder'.

De beide jongens: de hakkenklappende militarist Bruno Ticher en de intellectueel Hans Böckel, die beiden opgroeien in een dorpje in Zuid-Duitsland. De eerste opnamen tonen ons hoe ter ere van 's keizers verjaardag een ballonvlucht zal worden gemaakt. Bruno en Hans zullen trachten in het mandje te kruipen om zodoende die tocht mee te maken. Bruno weet het mandje te bereiken en maakt de tocht mee; de ander wordt voordien gegrepen. Op school vertelt Bruno de volgende dag dat hij vlak voor de keizer geland is en hem een krans overhandigd heeft, terwijl de ballon in werkelijkheid in een bos een noodlanding heeft moeten maken.

Bruno fantaseert verder en vertelt hoe hij bij de keizer op z'n knie mocht zitten en een snoepje van hem kreeg. Hij dacht was ik ook maar keizer, heerlijk de hele dag in een auto rondrijden en lekker nietsdoen. Maar toen had de keizer geen tijd meer voor hem, want Hij moest ergens naartoe waar zelfs keizers zich te voet begeven. Men ziet later in de film hoe Hans Böckel hard studeert in de filosofie en Bruno Ticher onderhand probeert zich een goede positie te verwerven bij de in opkomst zijnde Nazi-partij. In de oorlog raakt Böckel zijn baan als redacteur bij een krant kwijt omdat hij niet mee wil doen met Hitler. Hij ontmoet een Deens meisje en met haar gaat hij naar Denemarken om te trouwen.

Na de oorlog ziet men de armoede waarin Duitsland zich bevindt. Böckel is elke dag op weg om het etende te houden in het steeds groeiende gezin. Op een van z'n

tochten ontmoet hij Bruno Ticher die als zwarthandelaar de medemensen weer uit-
buit. Hij krijgt een ernstige woordenwisseling met hem en ziet hem daarna nog één
keer slechts weer. Dat is in 1954, als Duitsland weer een welvarend land is en het
Wirtschaftswunder is geschied, als Hans Böckel weer werkzaam is bij een krant en
een stukje over het verleden van Tiches heeft geschreven, die inmiddels door zijn
zwarte handel e.d. is 'opgeklommen' tot: Herr Generaldirektor, met een Mercedes
300 met particulier chauffeur.

Bruno Ticher neemt dit niet en komt bij de krant van Böckel, waar hij diens ont-
slag eist. De directeur weigert en Ticher dreigt met te zullen zorgen dat zij geen
advertenties meer krijgen als zijn eis niet prompt ingewilligd wordt. Ticher rent in
een razende woede het kantoor uit, wil in de lift stappen, ziet in zijn drift niet dat
deze defect is en valt dood in de schacht.

„Helaas zijn er in ons land te weinig liften kapot”. is het commentaar bij deze sce-
ne.

Op Tichers graf zetten diens vrienden het opschrift „In zijn geest zullen wij ver-
der leven”. Gelukkig is dit niet zo in de praktijk.

.....

Regisseur Kurt Hoffman heeft van deze film iets enorms gemaakt.

„De goede balladen worden door Wolfgang Neuss en Wolfgang Müller tussen de de-
len door prima voorgedragen” schrijft Han Hoekstra in „Het Parool”.

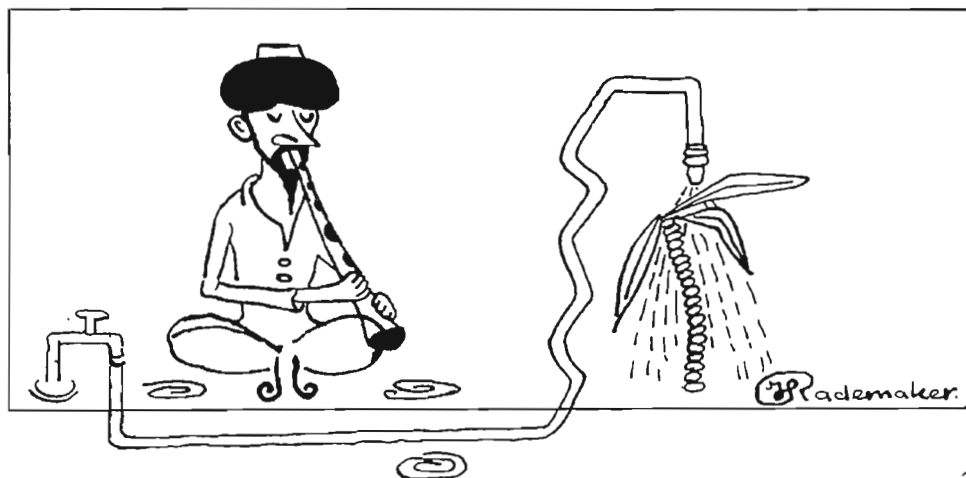
Deze film is voor ons die de oorlog niet in z'n geheel hebben meege maakt de moei-
te waard om te zien. Men ziet er precies hoe de ware mentaliteit van de Duitser is.
Het is een Duitse aanklacht aan Duitsers gewijd en op Duitsers gemunt.

f h pruijt 2e

WANHOOP

ziet mij toch treuren onder die wilg
ik ben echt ten einde raad
ik ben zo alleen, zo verschrikkelijk alleen
en ik weet niet meer of het nog gaat

yb

het met
grote de
gebouw garage

Het was 7 februari 1962. Ik draaide juist de grote snelweg naar de hemel op. Het was een prachtige achtbaans weg en dus reed ik met mijn grote Amerikaanse slee 400 km per uur. Na een paar uur kwam de ingang van de hemel in zicht, een grote bucht met stoere torens. Ik reed de ophaalbrug over en kwam bij de poort. Ik stapte uit mijn auto en belde aan. Na'n paar minuten deed Petrus open en zei: "Komt u maar binnen". Ik was weer in mijn wagen gestapt en reed tot bij Petrus die vroeg: "Wat komt u doen?" "Ik moet geoordeeld worden." Nou moet u natuurlijk weten, dat ik naar de hemel was gegaan om geoordeeld te worden of ik in de hemel mocht komen. Petrus ging verder: "Mag ik uw naam even weten?"

"Arnoldus Johnson"

"Kunt u dit bewijzen?"

"Jazeker, hier heeft u mijn pas, alstublieft."

"Oh ja. U kunt verder rijden, daar is de parkeerplaats."

Ik reed de parkeerplaats op en vond een plaatsje tussen 2 wagens van de pers. Ik stapte uit en betaalde een kwartje aan St. Paulus, de parkeerwacht, nadat ik dat gedaan had liep ik naar de zaal waar ik geoordeeld zou worden. Het was een prachtige zaal met 20 zuilen. Aan weerszijden en vooraan in het midden stonden drie stoelen. Ik ging op de tribune zitten en naast mij zat een journalist van de hemelkrant. Opeens kwamen de drie rechtbanken. Het waren God, Jezus Christus en de Heilige Geest. Toen ze goed en wel zaten begon God met oordelen. Voor mij waren 35 mensen en toen kwam ik. God zei: "Arnoldus Johnson, klopt dat?"

"Ja dat klopt, heer God."

"U wordt in de Hemel toegelaten want U heeft goed geleefd, ik zal eens in mijn gouden boek kijken."

Hij pakte een groot boek op en begon te lezen. "Ja, u heeft veel voor de armen gedaan en verder goed geleefd."

Opeens mengde de Heilige Geest zich in het gesprek en zei: "Ik heb de laatste tijd eens op gelet en ik heb gezien dat hij veel te weelderig leefde. Hij moet eerst maar eens een aantal maanden naar het vagevuur."

De rechters gingen toen beraadslagen en na een kwarties van zenuwachtige spanning kwam de uitslag die luidde: Naar de Hemel. God zei: "Hier heeft u een bewijs dat u in de hemel mag blijven."

"Dank u wel, heer God", zei ik en ik ging de zaal uit. Toen ik in de auto zat reed ik naar St. Paulus en vroeg hem de weg naar het Hemelhuis. "Dan moet u recht door en dan komt u bij een splitsing en dan neemt u de rechtse weg en dan komt u er vanzelf." Toen ik een uurtje gereden had zag ik 't hemelhuis; het was een gebouw van twintig verdiepingen met daaronder een garage. Boven de deur hing een bord waarop stond: "Hemelhuis, voeten vegen en 2x bellen." Ik zette mijn auto in de garage en belde 2x aan. Toen er open werd gedaan door de portier zei ik: "Mag ik naar binnen? Hier is mijn bewijs dat ik er in mag."

„Ja, het bewijs is goed en komt u even mee, dan kunt U in ons gastenboek uw naam zetten.”

Ik ging met de portier mee en zette mijn naam in het gastenboek.

„Zo, dat is dan weer gebeurd en hier is de sleutel van uw kamer, het is kamer 14 op de 19e verdieping en hier heeft u een boekje waar alles over het gebouw staat beschreven, bijv. wie er op de eerste verdieping wonen en zo; daar is de lift, weet u de gebruiksaanwijzingen?” „Nee” (ik dacht namelijk dat het een bijzonder soort lift was).

„O, nou dan zal ik u dat eens haarfijn uitleggen. Kijk, u gaat naar binnen, doet de deur dicht en drukt op knop 19 en dan gaat u vanzelf naar boven.”

„O ja, dank u wel ik vind het wel.”

Ik stapte in de lift en drukte op knop 19. Toen ik boven was had ik zo mijn kamer gevonden, het was er schitterend. Ik pakte mijn koffers uit en ging toen het gebouw eens bekijken. Ik nam het boekje waarin alle bijzonderheden van 't hemelhuis stonden, op de eerste verdieping bleken de apostelen te wonen en op die andere verdiepingen woonden de gewone mensen. Toen ik een tijdje op de eerste verdieping had rondgescharreld, kwam ik St. Johannes tegen. Ik groette beleefd en dacht bij mezelf „dat is een goede vriend voor mij”. Daarom vroeg ik ook aan hem „Heeft u zin om een eindje te gaan rijden?”

„Ja, ik wel.” Ik bood natuurlijk meteen aan, om met mijn wagen te gaan.

„Ja dat is goed, dan zal ik de hel en het vagevuur laten zien.”

We waren intussen bij de garage aangekomen, stapten in mijn auto en reden weg.

We gingen eerst naar de hel. Het was net een grote cokesoven; toen we binnenkwamen zagen we een grote oven. Antonius legde uit „dit is een grote oven waarbinnen een groot vuur brandt, en daar gaan de slechte mensen in. Even verderop staat zo'n zelfde machine als hier. Je ziet deze grote knop, en als die op 1 staat dan is er 'n groot vuur aan. Als je de knop op ½ zet, dan is er een klein vuur en dat is voor het vagevuur. Het grote is voor de hel.” Op mijn vraag of hij op het ogenblik in gebruik was kreeg ik ten antwoord „Nee, dat kun je zien aan dit schakelpaneel.”

„Maar hoe steek je hem dan aan?”

„Nou, er zit een automatische ontsteking op, die de oven aansteekt als je de knop op 1 zet, en dan laat je de overvalwagen komen met de slechte mensen. Moeten ze in de hel dan komen ze in een zwarte wagen en moeten ze in het vagevuur; dan is de wagen oranje, en dan komen ze door die deur binnen. Ze moeten dan een zekere tijd blijven. Zullen we eens hier binnen gaan kijken?”

„Ja, dat is wel leuk, maar hij is toch niet aan, hè?”

„Nee hoor, kom maar mee” — en we gingen naar binnen.

„Kijk, door deze deur gaan ze dus naar binnen en dan krijgen ze allemaal 'n stoel aangewezen en daar gaan ze dan op zitten en dan gaan de vuren aan en dan moeten ze hier hun tijd uitboeten.”

„Moeten ze dan de hele tijd stilzitten?”

„Nee, natuurlijk niet, ze kunnen lezen uit boeken en tijdschriften en als ze hun tijd nou uitgeboet hebben, dan gaan ze door deze deur eruit en dan krijgen ze daar in dat kamertje goede kleren en mogen dan naar 't hemelhuis. Maar kom, laten wij naar huis gaan.”

We stapten door het deurtje naar buiten en reden naar de hemel. Ik zette mijn auto in de garage en ging naar boven. We zijn later nog vaak samen weg geweest. Ik woon er nog steeds en verveel mij niet.

titus lohman 1f

EEN 10 voor de 10ERS

Wat het uitwendige van de „10 voor de 10ers” betreft, ik bedoel de omslag en de titel dat is niet veel soeps. Op de eerste plaats hadden ze voor „10 voor de 10-ers” wel iets beters kunnen vinden en de gedachte alleen al een cijfer te geven voor 'n impressie gedicht of kort verhaal, is weerzinwekkend. Tegen termen als teenager of tiener (een naam uitgevonden door de bijenkorf) heb ik ook bezwaar, zij zijn namelijk te veelomvattend. Dit is niet het boek van de teenagers, slechts enkelingen presteren wat hier gepresteerd wordt.

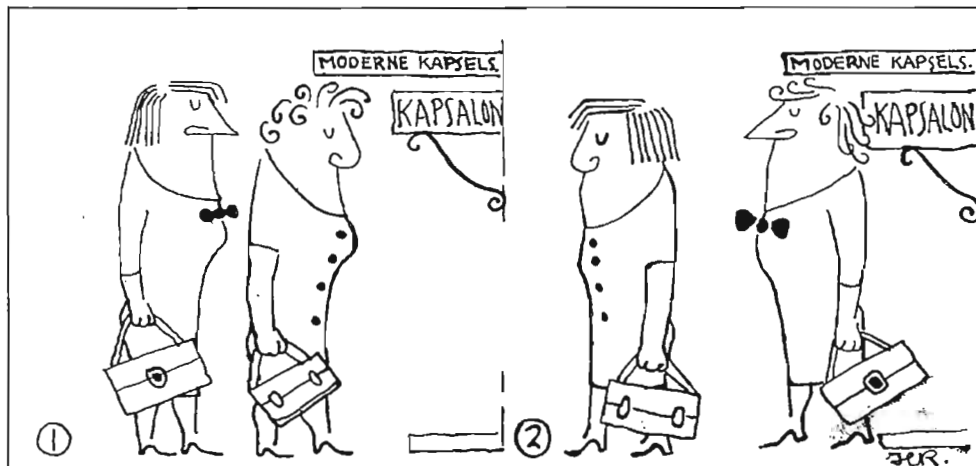
De omslag is bepaald lelijk' vieze, koude, spinachtige figuren op een wit vlak, ... maar genoeg hierover. We hadden het over de inhoud, en die is werkelijk de moeite waard. Een veertigtal gedachten, verhalen, proza, artikelen, impressies enz. uit de verschillende schoolbladen over het hele land, bij elkaar gezocht door een stel mensen van de interscolaire schoolkrant (de bundel is uitgegeven bij Nijgh & v. Ditmar fl 1.50). Natuurlijk kan niet alles even goed zijn, er zijn zelfs slechts stukken bij zoals „uit de school geklapt”, 12 maart 1955” en „nozemerij”, maar je mag toch wel zeggen dat het beste uitgezocht is.

Bijvoorbeeld de prachtige gedichten „Wereld” en „Be my Love”, een bespreking van de film „Les Tricheurs”, humoristische stukken als „Handleiding voor het beleven van een nuit de Paris” of „Lectuur”.

Enorm goed zijn de verhalen „Fantasieën bij een reisfolder”, het prachtige „Zolder-raam” en „De dwazen, de zee”, wat ik het beste stuk uit deze bundel vind.

Een prima boek dus voor diegene die eens weten wil wat er bij de Nederlandse schoolpers te koop is en zijn tijd aangenaam door wil brengen.

rik lina

Indrukken van een stille tocht

Langzaam komen zij aan, bij het monument op de fusilladeplaats blijven de eersten staan om een ogenblik te denken aan degenen die daar vielen. Dan gaat de stoet weer verder, het plein om, nu eens vlugger omdat er leemten ontstaan, dan weer wat langzamer. Het publiek langs de kant kijkt naar de stoet, met eerbied, met onverschilligheid, soms met verwondering. De mensen in de stoet trekken zich daar niets van aan, zij denken aan anderen.

Geen geluid verbreekt de stilte tot plotseling een bereden agent de stoet achterop komt. Het geluid van de hoeven klinkt omhoog tegen de huizen. De stoet trekt verder, naar 't hart van stad en land. Rond het monument zijn al duizenden bijeen. Tegen acht uur speelt een muziekkorps koraalmuziek. De lampen flitsen aan. Stilte. Dan zingt men 't Wilhelmus, waarna de burgemeester spreekt over de verschrikkingen van de oorlog. Een toneelspeler declameert een gedicht. Er worden kransen gelegd aan de voet van het monument. De mensen trekken langs en leggen bloemen neer.

Zij herdachten hun doden.

p gravemaker

Bevrijde voetstappen

Ik kwam van een vriend vandaan die piano speelde; niet erg goed, maar ik hield van de wijsjes die hij speelde en in die tijd was niets volmaakt; in ieder geval probeerde hij er nog wat van te maken, wat ik van mezelf niet zeggen (schrijven) kan. Het was bij de Weteringschans; ik keek eens op mijn horloge, het was half, versnelde toen mijn tempo.

Daar aangekomen scheen iets aan de hand te zijn, niet anders als drukke voeten, ik werd plotseling vreselijk bang, helemaal zonder reden, maar wat doe je eraan; ik wilde terug en keerde mij om maar ik moest doorlopen, ik wilde niet, ik kon niet, probeerde nog te duwen, maar het ging niet.

Toen hoorde ik de levensknallen, een, twee drie.... ik kon ze niet meer tellen.... later hoorde ik dat het er zestien waren, maar ik kon mezelf niet meer tegenhouden, ik holde, werd weer achteruitgeduwd, maar bleef doorhollen voor mezelf uit, weg, weg, honderdmaal weg; ik ging trap op, huis in, mijn huis dat van een ander was, ik bleef liggen huilen en was kwaad en verdrietig — waarom kon de grote beer dit toelaten.

Toen ik weer bijkwam stond er een grijze man voor me, ze hebben me zoon geschoten, ik was erbij.

Wilde ik weer weghollen, maar dat kon toch niet altijd hollen, huilen, ik geloof dat ik het allemaal niet meer erg vond; liep, de ander zelf niet meer kennend, naar huis waar ik ben gaan kaarten in m'n eentje, wat heb ik toen vals gespeeld.

joan

..... en elke avond hangt ze elegant tegen de muur, want Keesie van de buren speelt wel zó fijn piano. Trouwens ze heeft nog meer, ze ging 'n keer met 'n hoed naar 't circus. En je begrijpt 't niet want hij is verder normaal. Elke morgen doen ze gymnastiek en de kinderen lopen naar school. Ze flirt met de slager en de bakker krijgt zelfs klappen op z'n schouder. Hij is geloof ik van dat gekke type, een beetje stoer. Trouwens ze hebben niet eens T.V. Zij heeft elke dag 'n andere jas en de kinderen lopen erbij alsof ze zo uit de modder getrokken zijn en.....

OVERDRIJVING IN DE MODERNE SCHILDERKUNST

Volgens velen is de moderne schilder kunst maar 'onzin' of 'gekheid'. Deze bewering valt niet geheel te weerleggen. Inderdaad zijn er schilders, die „er met de pet naar gooien” om vooral maar vreemd te kunnen doen. Ook zijn erbij die graag beroemd willen zijn, of het nu om hun goede schilderijen of om hun vreemde manier van doen is, kan hun niet deren. Men begrijpt dat dit zeker niet te verdedigen valt.

Zoals ik eerder zei zijn er ook bij wie dit in in het geheel niet het geval is, zij schilderen uit overtuiging datgene wat in hen opwelt, waar hun geest door wordt geroerd, enz

Onlangs las ik een uitspraak van Pablo Picasso, die luidde „De moderne schilderkunst is zo, dat 2×2 geen 4 is, het geeft echter ook niet wat het dan wel is.” Deze uitspraak kan men op verschillende manieren opvatten. De bedoeling kan zijn, dat het dus onzin is, want 2×2 is wel degelijk 4 en het geeft wel degelijk wat het dan wel is.

Ook kan hij bedoelen dat de tegenwoordige schilderkunst het niet zo nauw met

zie verder p 13

HET SCHAAKBORD *

Eens — misschien hebt u de geschiedenis al eerder gehoord, dan leest u het maar voor de tweede keer — eens nu leefde er in India, het land ten zuiden van de Himalaya dat in het westen begrensd wordt door de Arabische zee en in het oosten door de Golf van Bengalen, een rijk en machtig vorst, Phanto Nashoeroe.

Zijn land was rijk door de vele produkten die het voortbracht. Van de landbouw vulde men de korenschuren en rijst had men in overvloed. Vele runderen, buffels, geiten en schapen liepen op de velden van de boeren en de zijdeindustrie en de houtbewerking waren vergevorderd. Phanto Nashoeroe was een machtig vorst.

Hij had rust en vrede in het land gebracht en zeer veel goeds gedaan. Zo regeerde Phanto Nashoeroe tientallen jaren lang. De oogsten werden ieder jaar rijker, de veestapel nam toe, de schatkist werd steeds voller ondanks zijn gul ronddelende hand en zijn paleizen konden zich meten met de schoonste op aarde. Een mensenleven duurt echter lang en Phanto Nashoeroe had alles gedaan om zijn land welvarend en gelukkig te maken. In zijn vrije tijd speelde hij een spelletje ganzebord met de hofhouding of ging hij eenentwintigen met zijn ministers. Soms ging zo'n spel wel vervelen, maar dan maakten ze een wandeling in de keizerlijke tuinen en luisterden er naar het zingen van de nachtegaleen en het spetteren, kwetteren en kwinkeleren van de andere vogels en ze maakten er een spelletje van wie de meeste vogels aan het geluid kon herkennen. Hoeveel variatie de keizer echter ook in zijn spelen bracht, op de duur verveelden ze alle hem en ook zijn hofhouding, hoewel die er niets van liet blijken. Hij probeerde het nog eens met een intelligent spelletje domino met de ministerraad of, als hij zich bezighield met de hofdames, vinger in de hoed, maar de verveling kreeg steeds meer de overhand. Zo kon het niet langer.

Phanto Nashoeroe besloot een conferentie te houden met zijn eerste minister, Lenkon Mienna. Beiden beraadslaagden de hele ochtend en middag lang. Toen was hun besluit genomen. Diezelfde dag nog, in de avond, kon men in de stad de keizerlijke boodschapper horen. Hierbij deelt zijne keizerlijke majesteit Phanto Nashoeroe na bedachtzaam overleg met zijn le minister, Lenkon Mienna, mede dat ieder die meent een nieuw spel gevonden te hebben dat den keizer en zijn hof zou kunnen vermaken zijne majesteit de keizer, Phanto Nashoeroe in kennis hiervan dient te stellen, dat degene die de keizer voornoemd spel heeft voorgelegd en hem hiermede behaagt, elke beloning welke hij ook vraagt, zal kunnen verkrijgen. Dit laat de keizer van India, Phanto Nashoeroe, zijn onderdanen en alle andere mensen weten. Dat wisten de mensen ook weer. Als de keizer een dochter gehad zou hebben had hij haar beslist uitgehuwelijkt maar hij had nu eenmaal geen dochter, dat was misschien het enige onverdienstelijke in hem.

Helaas, het werd een mislukking. Niet dat er geen reacties waren, integendeel de keizer zag zich genoodzaakt een apart departement in te stellen ter verlening van attentie voor en beoordeling van de suggesties van de reagerende mensen. Het waren echter allemaal imitaties van reeds bestaande spelen. Zo verliep er weer 'n lange tijd, en af en toe kwam er een nieuw voorstel binnen, maar gelijk ook tegenwoordig in de ontwikkeling van het speelgoed is waar te nemen, het waren gezochtte en ver uitgesponnen namaaksels van de oorspronkelijke spelvormen.

Maar ziet! Op een dag kreeg hij bezoek van een monnik uit Tibet. Deze schonk hem zoals dat hoort bij het bezoek aan een vorst, mooie geschenken, en liet hem enkele

BOEKHANDEL "URBI ET ORBI"
N.V. DE R.K. BOEKCENTRALE

de oudste en grootste school-
boekhandel voor het gehele ka-
tholieke onderwijs in Neder-
land.

De deskundigheid op het gebied van schoolboeken
verworven door de ervaring gedurende vele jaren
waarborgen U de beste bediening.

Voor de leerlingen van het
Pius X Lyceum is het adres

BOEKHANDEL "URBI ET ORBI"
Rokin 130 - telefoon 37586-37624 - AMSTERDAM-C.

SCHOOL-TRAININGSPAKKEN
- SHAWLS EN -KLEDING

levert

SPORTHUIS
"HAARLEM"

tel. 02500-12215

GROTE HOUTSTRAAT 123
H A A R L E M .

DE LEVERANCIER VAN UW SCHOOL

ZOUTLOZE en SUIKERVRIJE
VOEDINGSMIDDELEN

bij

"HET ZEEUWSCHE MEISJE"

***

Gravenstraat 9, Tel. 41204
Kinkerstraat 112-114, Tel. 85273
El. Wolffstraat 31, Tel. 80162

N.V. UTRECHTSCH E

HYPOTHEEKBANK

en samenwerkende banken

AMSTERDAM-C

Keizersgracht 482

SPECIALISTEN

in

vloerbedekking, tapijten, bedden,
dekens

Martin!

Koninginneweg 221
tel. 73 49 78

verstrekt gelden op hypotheek

tegen voordelige condities

DE Kolenhandel voor WEST
firma C.G. VAN OOSTROM en Zn.

v. Slingelandtstr. 11-19 tel. 126501-122643
Bos en Lommerweg 242 tel. 86748
Dr. H. Colijnstraat 235 tel. 133339
Jan Tóoropstraat
OOK voor OLIE zijn wij speciaal ingericht

„CYCLOPRINT”

Hoofddorplein 6 — Telefoon 85519
Amsterdam - West

Technische verzorgers van „bolwerk”

karakteristieke dingen uit zijn land zien zoals theetabluutten die bij hen als betaalmiddel golden. 's Avonds vertelde de monnik het een en ander over Tibet, waar 'n groot deel van de mensen boven de 4000 meter woont, alleen in het zuiden is een groot dal, waar de Indus en de Bramapoetra door stromen. Hij vertelde dat de heersende godsdienst het Lamaïsme (een sterk verbasterde vorm van het Boeddhisme) was dat meer dan 20% van de mannelijke bevolking monnik was. Phanto Nashoeroe hoorde ook dat er in Tibet 3 wettelijke huwelijksvormen waren: monogamie, waarbij een man getrouwd was met een vrouw, wat vooral bij de armen voorkwam. Dan had je polygamie, gesplitst in polygynie en polyandrie. Als je rijk was en je kon 't dus bekostigen, mocht je er meer vrouwen op na houden: polygynie. Uitsluitend onder de landbouwende Tibetanen kwam polyandrie voor: enkele mannen die samen 1 vrouw hadden.

Toen het gesprek zo lekker op dreef was, kwam de monnik met zijn eigelijke doel op de proppen: de boodschap van de keizerlijke omroeper was helemaal tot over de Himalaya doorgedrongen en de monnik had nu een spel bij zich dat ze in Tibet dikwijls speelden en dat nooit verveelde: het schaakspel. De monnik bleef een jaar aan het hof en leerde de vorst de spelregels en de taktiek van het aanvallen en verdedigen. En Phanto die zelf lange tijd aan het hoofd van zijn legers had gestaan, toonde veel inzicht en kon al gauw net zo goed schaken als de monnik en hij leerde het spel ook aan zijn hele hofhouding.

Toen er dan een jaar verlopen was, moest de monnik terug. Phanto Nashoeroe, rechtvaardig vorst, was echter zijn belofte niet vergeten en riep de monnik bij zich opdat deze zich kon laten belonen met wat hij maar wilde. De monnik weigerde echter beleefd en zelfs bij verder aandringen bleef hij afslaan zeggende dat ze in hun klooster toch geen gebrek hadden. „Doe dan iets voor uw volk, maar een beloning zult ge hebben, mijn schatkamers puilen uit!“ zei Phanto Nashoeroe. „Goed“ zei de monnik „dan zal ik vragen wat de Tibetanen wel het best kunnen gebruiken, namelijk tarwe om in het voedsel te voorzien, want de mensen zijn over 't algemeen arm doordat de bodem zo schraal is.“ „Tarwe, tarwe“, foeterde Phanto Nashoeroe in zichzelf, „wat is dat voor een nietswaardig geschenk?“ vroeg hij. Het deed hem denken aan het vrouwtje van Stavoren. „U moet dat niet onderschatten majesteit, want U weet niet, hoeveel ik vraag. Als u nl. zo graag mijn wensen vervult, verzoek ik u het volgende: U neemt het schaakbord dat u nu wel goed kent, en legt in het eerste vakje links boven een graankorrel neer. In het vakje daarnaast legt u twee korrels neer. Het derde vakje moet weer het dubbele aantal bevatten, dus vier graankorrels. Zo vult U het hele schaakbord met zijn vierenzestig vakjes. Meer vraag ik u niet.“

De monnik vertrok en Phanto Nashoeroe foeterde weer dat beetje graan: hij voelde zich of hij de monnik tekort gedaan had en dit stuitte hem tegen de borst. Toen zijn rekenmeesters echter kwamen en tot diep in de nacht cijferden en berekeningen aan 't maken waren, bleek dat Phanto Nashoeroe met al zijn rijkdom en talloze korenschuren de schuld niet kon aflossen, zelfs niet in tien jaren en dat zijn zoon, wan neer die opvolger werd, er nog aan vast zou zitten en misschien nog wel een generatie verder.

Zo zie je wat de konsekwenties ervan kunnen zijn als je iets belooft waarvan je niet van te voren nagaat wat het inhoudt. Och ja, een graankorreltje, twee graankorreltjes, vier graankorreltjes... dat zijn er nog pas zeven. In het 21ste liggen er nog 'pas' 1.048.576. Ik heb werkelijk maar niet verder gerekend maar dat moesten Phanto Nashoeroe en de zijnen wel, en die hadden Coster en van Dop of Bos & Lepoeter nog niet gehad.

deerenberg.

de werkelijkheid neemt, omdat zij veelal afgaat op fictieve voorstellingen. Voor dit laatste voel ik persoonlijk wel wat.

Het schilderen van vroeger moet eigenlijk gezien worden als fotografie. Het uitbeelden van voorstellingen in de geest is in deze tijd zeker wel verantwoord. Maar zo gauw men gaat overdrijven wordt het 'onzin' of 'gekheid'.

Een voorbeeld van overdrijving hierin is, dat uit de abstracte kunst de zgn. architectuur is ontstaan. (Mondriaan). En zie eens wat er tegenwoordig in de musea aan de wanden hangt. Neem als voorbeeld het Stedelijk Museum dat is zeker niet meer te verdedigen (Appel etc.). Deze overdrijving in de schilderkunst, men zou het het „klodderen" kunnen noemen, moet absoluut op een of andere manier stuk lopen.

Veel schilders maken er een sport van om eerst een schilderij te „maken" en er dan een zo gek mogelijke naam voor te vinden.

Appel heeft eens gezegd: „Ik ben, met andere modernisten, als een houthakker die een weg kapt voor een nieuwe richting." Ik ben van mening dat hij dan misschien een houthakker mag zijn, maar dat hij dan de verkeerde richting in hakt.

De allermodernste kunst gaat het in de eerste plaats om een goede combinatie van kleuren en om deze bij de voornoemde heren te vinden is een hele toer. Of zij ontbreekt geheel — veelal vindt men een titel als compositie met orange, en als de schilder mij de kleur orange kan wijzen is hij zeer knap, want er is dan alleen de kleur zwart aanwezig — of zij is zo aanwezig dat de ogen er pijn van doen.

Niemand hoeft het met dit alles eens te zijn. Ieder heeft zijn eigen mening, behalve de snobisten dan, die men zoveel mogelijk in ere moet houden en verdedigen.

Hiermee wil ik de moderne schilderkunst in het geheel niet afkraken, ik ben er zelfs een voorstander van, maar de overdrijving die tegenwoordig zoveel voorkomt kan ik beslist niet aanvaarden.

fer bank

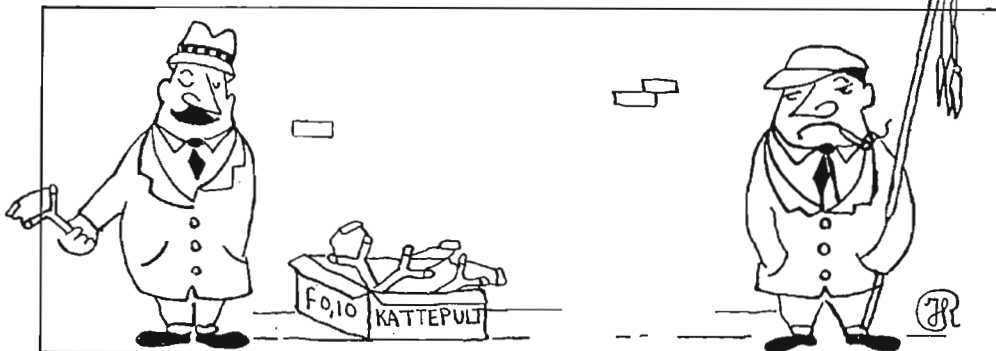
MINNESMART

vraag

O, zachte zoete lief'lijke maagd
U bent de vrouw die mij behaagt
Ik smeek u geef mij toch uw hand
dan breng ik u naar m'n eigen land.

antwoord

O, ed'le graaf 'k bemin u zeer
maar ach ik mag niet van m'n heer
Ik zal aan u denken dag en nacht
Terwijl m'n hart naar u versmacht.

HET GRAF

*Eenzaam ligt het graf
tussen onkruid, bloei
En dood en log steekt
het kruis boven de
massa dodengroei en
wind en regen maakt
het tot een droevig lied*

*Het klinkt zacht en
fluisterend, angstig
om er naar te luisteren
zacht om het te boren
Maar toch is het er
zwevend en slepend
gelijk een dodenlied past.*

*Het graf is eenzaam
met zijn lied en bloei,
of niet? Zijn het dan
engelen, die de ziel
komen halen? De
hemelpracht die daalt
en beerst over het graf?*

fer bank

DE VANGENIS-ZET

Geen jaren maar minuten
voor een deur en een raam
de wens van haar wil daarvoor
midden op de evenaar in dit kamp
driemaal ademen voor hollandse schnaps.

Geen jaren maar altijd
voor een tiendikke deur met een boom
mijn hart dat niet meer zoeken kan
voor gebruik schudden, koelhouden
kijk naar hem in het kristal !

Geen jaren maar altijd – minuten
voor een raam met een takje
een onmeetbare droomcirkel
het nectar voor ons allemaal
tot op de inwendige GEVER van een
sterappel toe.

joan

(in het jaar 1291 vochten de ridders van het laatste kristenbolwerk in Palestina (Akko) zich dood tegen de mohammedanen De vrouwen en kinderen wisten met de vloot te ontkomen)

AKKO

de dreiging wentelt nader
muzelmannen, legers vol, gulpen als etter
moord grijnst achter kromme messen
messen voor de kristenmannen
messen voor de kristenvrouwen
messen voor de kristenhonden

mannen vast als staal
rotsen tussen de ratten
leeuwen tussen de slangen
vertwijfeld schild voor snuivende vloot
is het steenschild
het is slechts antitankgeschut

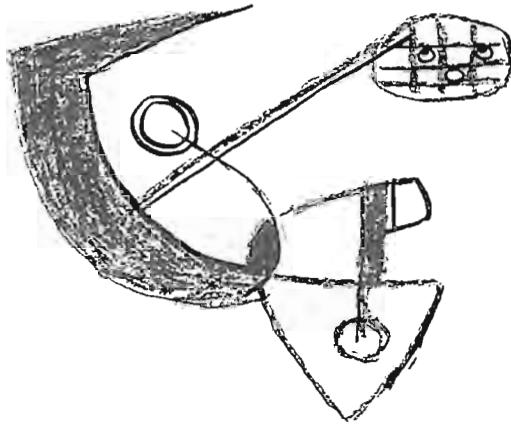
vrouwen doorgesleten van angst
de vloot vol vrouwen
vlucht voor de rat vermenigvuldigd
de kristenmannen deelt
en wee de kristenmeisjes

honden in jankangst
honden in grommoed
honden blaffend om de rode haan
vecht en zwemhonden
jacht op de muzelhonden
bloedhonden

de mannen vechten en kreperen
ratten schieten aan en af
slangen dringen tot in de keelholte
door darm en vechtarm
daar vlucht de vloot!
honden blaffend achterlatend
in meervoudig gekreun
de mannen juichend en vloekend
voor de doorsteek
genadesteek
de laatste snik

akko, doodsgalm
waar de nagalm eenzaam wentelt.

alarik

herkenning

u
-
de

droom

En bij het grimmig licht van de booglampen staat de maan, een doodsbleke marmere bal van ontzetting. De ontredderde nacht wordt erdoor op een afstand gehouden en zoekt zijn toevlucht in riolen en tunnels, tunnels met treinen erboven, treinen als speren, borend in het donkere lijf van de nacht. De lijkachtige nevel, wit en wazig in de nacht, wordt vuilgeel in de stralen. Zij dwaart niet als buiten, maar staat vast als barricaden, de mensen banen zich er een moeizame weg door. Valse geluiden rennen af en aan, als ongehoorde brokstukken, rekken opwerpend, rekken van verwarring.

Als vanuit een echoput komt een ruising op Oscar toe. De stilstaande tussen de bomen. In hun lot berustend net als hij. De ruising treft hem, hij gehoorzaamt en volgt. De planeet van gedachten angevuld met de halve geluiden wentelt om hem als een maan, en de ruising trekt hem verder en verlaat dan, Oskar alleen latend in het centrum, de vuurhaard, smerig of gekleurd, knipperend door een nu stokstijve nevel.

Dit alles ziet Oskar, hij moet er van walgen maar schuift erin, stil als de bomen, niet roeiend maar berustend. De mensen zien hem niet, zien niets dan een oppervlakte, gehaast, tussen twee muren met donkere of lichte gaten erin. In de gaten vaak stijve figuren, doodstil onder banale blikken.

Een rode deur spuwt opeens een lichtgolf uit, samen met een hels lawaai en dronken matrozen. De mensen wijken, maar lopen verder. Het gat sluit zich, een andere rode deur opent zich voor de matrozen. Het lawaai gaat verloren in het gemompel.

Nu staat de straat leeg. Een enkele versleten mens kruipt nog snel een steeg in, bevreesd van de nu drukkende stilte. De nevel wordt dringender, steiler de wanden, onpeilbaar diep achter de bewegende lichtvlekken. Oskar staat stil en sluit zijn ogen. Verbèeldt zich dat het nacht is. Alles is zwart maar de ruis van de wind in de struiken is onhoorbaar, er roept geen uil. Geen boom verandert in 'n dreigend monster, om dan weer in een boom te veranderen.

Een stem rukt Oskar terug, een stem als een gebarsten hond. Een stem uit 'n vrouwengezicht met voetafdrukken erop. Zij vraagt vreemde dingen. Oskar schudt ze af en rent weg, steil tegen de mist op. De vrouw ziet de schim niet meer en waggelt een deur in.

Oskars ren beukt op een woelende massa voor een grot met schreeuwende lich-

ten. Golven mensen gulpen eruit, een damp van gepraat er omheen. Oskar hoort niets, maar ziet stomverbaasd starend een onvermoede schoonheid. Dat visioen wat reeds lang door zijn droom rondspookte, bij iedere ontwakning vergeten, nooit be dacht, altijd onwetend aanwezig. Nu duikt zij op als een flits door de nevel, recht op Oskar af. De dromen slaan verpletterend in nu zij schieten door zijn gedachten gang. Alles weet hij, alles herkent hij haar rustige lopen, haar lang haar als een branding, haar glimlach op een nacht als deze. Oskar wil spreken, maar verstomt, zij nadert door de woelende bleke massa als een boot met rode zeilen en Oskar sluit zijn ogen. Hij ziet de nacht. Opent zijn ogen, ziet recht in het bekende gezicht, de zachte mond, de diepe groene ogen, ogen die bevreemd zijn, geen blik van herkenning, maar een blik van enige verbazing om die versteende rots die haar zo aankijkt. Zij loopt voorbij.

Oskars gedachten rennen als eekhoorns langs zijn hersens omhoog en met de visioenen warrelen zij door elkaar en bedriegen hem niet, zij heeft zich vergist, haar gedachten waren langs andere paden. Oskar keert zich snel om en roept, het enige antwoord is het gewiebel van de massa die zich snel verbreidt en nu nog on zekerder geluiden maakt. Hij ziet ver nog haar schim die verdwijnt in de nevel samen met haar schaduw. Oskar rent heen en weer als een hamster roepend en luisterend door de nevel. Hij botst tegen muren en brandweerlieden tegen palen en kan toorbedienden, hun meisjes en hun eenzame honden. Steeds sneller, om hoeken en ravijnen van stilte en duisternis als een wanhopige, steeds wanhopiger. En voortdurend wordt de nevel steiler.

Opeens is de stilte vol angstig en dreigend geschreeuw, een drom sleurt hem mee het plein af, jongens rood als bokkers, vet als worstelaars, meisjes als stukken elastiek met wapperend haar. Oskar schreeuwt, draait zich om en vecht tegen de stroom op. Een korte stilte. Dan een harde klap van de zwarte doodsengel, hard als gummi. Oskar schreeuwt weer en slaat de zwarte dood neer. Maar de duivels omringen hem en slaan als smeden. Oskar duizelt en ziet een vlakke oliemuur die steeds zwarter wordt. De zwartheid van een nacht zonder sterren, zonder ruis van struiken, zonder wil.

De nu rustiger duivels slepen hem mee naar een trillend hol, even zwart als zichzelf, met de dreigende letters erop. De muil slokt hem op, Oskar valt, de muil slaat dicht.

Een donkere stilte hangt binnen, onderbroken door het nasale gegier en de schokken harder of zachter. Het gesnik, gevloek of het schreeuwende stilzijn van de anderen binnen. Een meisje met lang haar als een branding houdt Oskar vast en probeert of hij wakker wordt.

En als hij ontwaakt na een droomloze droom en in de groene ogen kijkt, lacht Oskar, wetend dat daar herkenning heerst.

En als het grommende monster stopt, de duivels weer bevelen spugen, grijpt hij haar hand en laat de ogen niet meer los.

rik lina   mei 1960

De oplossing van prijsvraag „Bolwerk“ no 5 SEND + MORE = MONEY luidt. 9567 + 1085 = 10652. Dus S = 9, E = 5, N = 6, D = 7, M = 1, O = 0, R = 8, en Y = 2.

Na loting werd de prijs toegewezen aan NETTEKE VAN TOL, Roinier, Cieszenstraat 98 II (West), klas 4A.

---

*Waar in 't bos een nachtegaal zingt
met trillers heel hoog en klaar,
daar wil ik zijn, of mijn hart mij ertoe dwingt.
Ja, och was ik er maar.*

*Ik houd van 't bos, van de wilde natuur,
Het trekt me in een stil en dromerig uur,
een uur van verdriet en verlangen:
ik werd er gewoon door bevangen*

*Als in 't bos een nachtegaal zingt
zing ik mee en dans van plezier,
dan denk ik alleen aan de man die mij mint
en wens Ooh, was bij maar hier.*

c. plasman

Jazzrubriek

AFSLUITING VAN HET
10e JAZZ-SEIZOEN

Op 9 april werd het seizoen door impressario Lou van Rees met „Jazz at the Philharmonic II" besloten. Er waren die nacht drie combo's te beluisteren. het Miles Davis-kwintet, het Oscar Peterson-trio en het Stan Getz-kwartet.

Oscar Peterson is nog steeds dezelfde swingfull pianist gebleven met zijn snelle en zeer mooie harmonieën. Bassist Ray Brown speelde bezielender als ooit en wat vooral in hem boeit is zijn gave en volle klank, die bij menig bassist ontbreekt. Drummer Ed Thigpen is vergeleken bij vorig jaar een stuk vooruitgegaan. Hun mooiste nummer vond ik „It ain't necessarily so" uit de negeropera „Porgy and Bess".

Van het Stan Getz-kwartet bestaande uit Ray Brown, Ed Thigpen, de Zweedse pianist Jan Johansson en Stan zelf tenor saxofoon kan gezegd worden, dat Jan Johansson niet onverdienstelijk speelde en dat Stan Getz zich eens eindelijk van zijn goede kant toonde, wat wel eens nodig was omdat hij de twee keren dat hij vorig jaar hier opgetreden is, ver beneden zijn peil speelde.

En nu het hoogtepunt: het Miles David kwintet, dat voor velen een grote teurstelling is geworden. Ik wil toegeven, dat Jimmy Cobb (drums) en Wynton Kelly (piano) niet tot de sterksten behoren en dat Miles Davis te weinig solo's kreeg maar Paul Chambers gaf enkele gestreken bas-solo's ten beste, die voor mij werkelijk het einde waren: zo zwart en frapperend als deze bassist speelde kan niet op papier gezet worden. Tenor saxofonist John Coltrane bracht verscheidene zeer lange en erg moeilijke solo's, die door het publiek zeer zeker niet op de juiste waarde werden geschat.

Hij speelde weliswaar erg experimenteel, maar dat valt juist te waarderen. De leider en trompettist Miles Davis zelf speelde erg geïnspireerd en zijn heldere toon wist zeer te boeien.

Joan

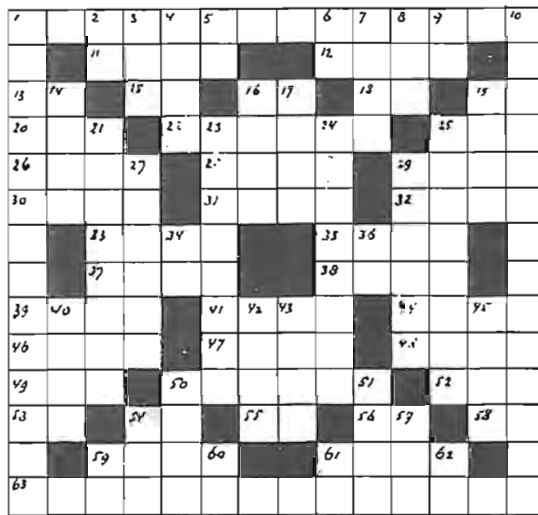
(het kan best zijn dat John Coltrane erg experimenteel was, maar op ons maakte het toch meer de inderuk dat hij maar wat in de rondte toeterde - voor de rest o.k. rik.)

*Ik hou van jazz zoals de Everley Brothers
die brengen. (!)*

Soekarno

HET
PUZZELTJE

VAN
DE MAAND

horizontaal

vertikaal

- 1 Op de voorgrond tredend persoon
- 11 wapen
- 12 eentonig
- 13 jongensnaam
- 15 heilig (afk.)
- 16 waterstand
- 18 inhoudsmaat
- 19 Zijne Hoogheid (afk. Frans)
- 20 opgooi
- 22 renbode
- 25 huishoudelijk voorwerp
- 26 delfstof
- 28 wintervoertuig
- 29 vaartuig
- 30 kader
- 31 tegen zin
- 32 morsdoekje
- 33 durf
- 35 vorm van werkw. laven
- 37 hap
- 38 opzichter van een aannemer
- 39 heldendicht
- 41 Radio-omroep in Nederland (omgekeerd)
- 44 ent
- 46 klinknagel
- 47 meisjesnaam
- 48 reis
- 49 lichaamsdeel
- 50 vorm van ww. dat handelend optreden betekent
- 52 vorm van werkwoord glijden
- 53 voorzetsel
- 54 twee medeklinkers
- 55 krachtsuitdrukking (afk.)
- 56 muzieknoot
- 58 jongensnaam
- 59 maatstaf voor hoogtestanden
- 61 Ierland
- 63 vaartuig.

1. Vrijwillige gift der R.K. aan H.Stoel
2. Ned. Scheepvaartmaatschappij (afk.)
3. schik
4. onbehoorlijke tijd
5. rund
6. versnapering
7. aanlegplaats voor schepen
8. voorportaal
9. dierlijk produkt
10. iemand die misbruik van sterkde drank be-
14. meisjesnaam strijdt
16. rivier in Spanje
17. oetgerei
19. bijbelse vrouwennaam
21. register tot aantekening van afstamming
23. nes
24. even
25. oog van een rund
27. vorm van ww. met de betekenis va. fluiste-
29. achtereenvolgens: ren
- merk motorrijwiel, zangstem
34. riviertje in Friesland
36. riviertje in Brabant
40. wortel
42. verheffing van stem
43. giergaard
45. gekheld
50. jongensnaam
51. drietal
54. durf
57. lof
59. gelukwens
60. laatsleden
61. ultroep
62. voegwoord

z. pag. 17
onderaan!

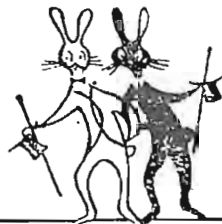
ELKE DAG EEN SCHOON
OVERHEMD!

EEN TOP-PRESTATIE IN

„niet - strijken” - popeline

IS HET

CENTRALINE

NO-IRON SHIRT

In wit en Fantasie

f. 16.95 f. 14.95 f. 12.95 f. 10.95

In 3 mouwlengten

verkrijgbaar.

HAZENBERG

KINKERSTRAAT 326-332

NIEUWENDIJK 156a en 207

BILDERDIJKSTRAAT 96

v. LIMB.STIRUMSTRAAT 26

**DE WEG NAAR HET
GOEDE BOEK!..**

Alle goede boeken vindt

U bij ons in voorraad.

Loopt U zo nu en dan eens binnen.

BOEKHANDEL

O B R E C H T

A.J.M. v.d. Waart

Willemsparkweg 74,

Telefoon: 790233,

Amsterdam-Z.

P IUS X
BOEKHANDEL
ANNEX KUNSTHANDEL
SCHOOLBOEKHANDEL
GEVESTIGD SINDS 1924
W.T.F. GED.

SNELLE LEVERING

VAN ALLE

STUDIEBOEKEN

UITSLUITEND

HET

GOEDE BOEK

*Het Betere genre
religieuze artikelen*

AMSTERDAM C — RAADHUISSTRAAT 35 — TEL. 36677-35566 (K20)